

In memoriam Árvay János

Ismét szegényebb lett a statisztikus közgazdász-társadalom.

Genfben súlyos betegség után, életének 72. évében elhunyt Árvay János, a második világháború utáni magyar statisztikus nemzedék egyik legkiválóbb, nemzetközi téren is elismert képviselője.

Pályája nehéz körülmények között indult, hiszen húszévesen szovjet hadifogságba került, ahonnan csaknem négyévi kemény megpróbáltatás után jutott haza Magyarországra. Néhány év múlva, 1951-től már a Központi Statisztikai Hivatal alkalmazottai sorában volt, ahol több mint negyven évet töltött el.

A hivatalban, annak közvetlen szakmai környezetében mindig tisztelték tudásáért, vaslogikájáért, becsülték emberségéért, közvetlenségéért, egyenes, szókimondó, segítőkész egyéniségéért. Nyughatatlan, a világ megismerésére törekvő, élete végéig dolgozó kolléga volt.

Munkássága több tekintetben is meghatározta a hazai statisztika arculatát, fejlődésének folyamatát. Ezek közül kiemelkedik az, hogy a magyar statisztikai apparátus – a több szocialista országot messze megelőzve – már a hetvenes években az ENSZ módszertani ajánlásoknak (SNA) megfelelő módon alakította a nemzeti számlákat.

Szakmai munkássága nem merült ki a nemzeti számlák témakörében. Igen komoly szerepe volt a statisztikai rendszerek összehangolásában, koordinációjában, az egyoldalúan szervezeti megközelítésű statisztikai adatgyűjtési rendszerek tevékenységi szemléletűvé alakításában, s többek között részt vett a rejtett gazdaság méretének megállapítására, becslésére (az OECD és a kanadai kormány támogatásával) létrejött szakértői bizottság munkájában is.

Tevékenysége messze túlterjedt az ország határain. Aktív szerepet játszott több nemzetközi társaságban, illetve intézményben is, ezek egy részének működésében meghatározó volt a munkássága, az IARIW-nak az elnöki tisztét is betöltötte. A hivatal javaslatára és az ENSZ-munkatársak közmegelegedésére több alkalommal dolgozott Genfben az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának szakértőjeként, ahová még csaknem hetvenévesen is visszahívták. A sors különös ironiája, hogy ebben a városban érte utol a halál.

Tudományos tevékenysége is széles skálán mozgott. Könyvei, számos hazai és nemzetközi publikációja, tanulmányai az utókor számára is hasznos ismereteket nyújtanak. A nemzeti számlák, a nemzetközi összehasonlítások témakörében végzett tudományos munkássága elismeréseként (Nyitrai Ferencnével és Szilágyi Györggyel közösen) Állami Díjat kapott, amely a hazai statisztika történetében máig egyedülállóan magas elismerés.

Tudományos pályájának meghatározó színtere volt a Magyar Tudományos Akadémia Statisztikai Bizottságában végzett munka, ahol a nyolcvanas évek második felében évekig a titkári teendőket is ellátta.

Hosszú munkásságának elismeréseképpen a Közgazdaságtudományi Egyetem címzetes egyetemi tanárrá nevezte ki. Meghatározó szerepet játszott a Magyar Statisztikai Társaság 1990. évi újjáélesztésében, ahol alapító és egyben választmányi tagja is volt.

Munkássága példaértékű a fiatalabb statisztikus-közgazdász nemzedék számára. A Központi Statisztikai Hivatal mindent megtesz annak érdekében, hogy Árvay Jánosnak személyéhez és munkásságához méltó, maradandó emléket állítson.